

איך החופש והמתירנות הם מסימני הגאולה?

1. מגילה ז,ב: אמר רבא: חייב איניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עשו סעודת פורים ביחד. השתכרו וקם רבה ושחט את רבי זירא. למחר, ביקש רחמים עליו והחייהו. לשנה הבאה, אמר לו: בוא ונאכל סעודת פורים יחד. אמר לו: לא בכל שעה מתרחש נס. **אסתר ט,יט:** על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר **שמחה ומשתה ויום טוב - חתם סופר דרשות תקצז:** מדכפל 'שמחה ומשתה', [דהרי] תיפוק ליה דאין שמחה אלא בבשר ויין ואם כן 'משתה' למה לי? ואפשר מזה למדו **משתה יתירה דחייב לבסומי.**

רבינו הזקן, תורה אור מגילת אסתר צח: מפני מה שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב שנעשו בהם נסים לאבותינו כמו בפסח קריעת ים סוף, ובשבועות מתן תורה וכו'? והרי הימים טובים קדושים יותר שאסורים בעשיית מלאכה, משא"כ בפורים דמרדכי גזר איסור מלאכה ולא קיבלו?

2. אסתר א,א: ויהי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המולך מהודו ועד כוש - **מגילה יא,א:** 'המולך' - שמלך מעצמו (רש"י: שלא היה מזרע המלוכה). אמרי לה לשבח, דלא הוה איניש שהיה חשוב למלכות כמוהו. ואמרי לה לגנאי שלא היה ראוי למלכות וממון רב נתן.

אסתר א: ביום השביעי כטוב לך המלך בין אמר ... להביא את **ושתי המלכה** בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא: ותמאן **המלכה ושתי** לבוא בדבר המלך - **אור חדש למהרל מפראג:** כי מלכות בלשצר [אבי ושתי] הסתלקה לגמרי כשנהרג, ואחר כך על ידי המלך אחשוורוש שנישאת לו - נעשתה מלכה. לפיכך כתיב 'ושתי המלכה' ושם 'מלכה' בסוף, לומר כי בזכות אחשוורוש נעשתה מלכה. אבל אחר כך כתיב 'ותמאן המלכה ושתי', שהיא אמרה שהיתה כל ימיה מלכה ולא קבלה מאחשוורוש המלכות ... כי היא חשובה כמו המלך ולכך אין לה לבא אליו.

מגילה יב,ב: 'ויקצף המלך מאד' - למה בער כל כך? אמר רבא: שלחה לו: שומר הסוסים של אבא [בלשצר]! אבא היה שותה כמו אלף אנשים ולא משתכר, והגבר הזה משתטה ביינו. **מלבי"ם:** 'ויקצף המלך מאוד וחמתו בערה בו' - הבדל יש בין 'קצף' ובין 'חמה', שהקצף גלוי והחמה מורה על שמירת הקנאה בלב. ופה היו שני ענינים: הקצף הגלוי על שסרבה לעשות מצותו בפרהסיא. החמה הפנימית אשר בערה בלבו שעל ידה נתבטלו כל מחשבותיו ומה שטרח בסעודה למען ימלך ממלכה בלתי מוגבלת [כי טענה שכל מלכותו היא בזכותה, בהיותה בת מלך].

3. ליקוטי שיחות לו/163: רש"י מפרש את המילים והשתיה כדת אין אונס: 'כדת - לפי שיש סעודות שכופין את המסובין לשתות כלי גדול ויש שאינו יכול לשתותו כי אם בקושי, אבל כאן אין אונס'. ואף שהטעם של 'דת' זו הוא להראות גדולת בעל המשתה, שסעודתו היא בהרחבה, וביטול הנהגה זו היא **היפך כבוד המלכות?** על כך ממשיך הכתוב 'כי כן יסד המלך ... לעשות כרצון איש ואיש'. שאני סעודה זו שכל יסודה ועיקרה היא להיות כרצון העם. כלשון רש"י 'לעשות לכל אחד ואחד רצונו'.

ולכן יש מקום לומר שאין ושתי חייבת לבוא להראות לעמים והשרים את יפיה **באונס**, ומיאונה אינו מרידה במלכות, אלא אדרבה בהתאם לרצון המלך לעשות כרצון איש ואיש ...

שבת פח,א: 'ויתיצבו בתחתית ההר' ... מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר אם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא (רש"י: שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם? יש להם תשובה שקבלוה באונס). אמר רבא: אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב **'קימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקיבלו כבר.** **תוכן מלקו"ש לו/165:** העילוי בימי הפורים שאז 'קיימו מה שקיבלו', היה לא מתוך אונס, אלא דווקא מתוך בחירתם החופשית, כמובא במגילה 'השתיה כדת אין אונס' ואדרבה 'לעשות כרצון איש ואיש'. ולכן גדלה שמחת פורים למעלה מכל מדידה והגבלה, עד שגם כאשר כל המועדים בטלים ביחס לשמחת הגאולה, שמחת פורים לא תיבטל וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים.

4. שיחת פרשת כי תשא תשנ"ב אות ז: בני"י מצד עצמם אינם שייכים כלל לחטא ח"ו, וכל העניין בא רק בגלל שהקב"ה בחסדו רצה להביא בני"י לעליה הכי גדולה שלמעלה ממצבם מצד עצמם. כמפורש בגמרא שלא היו ראויים ישראל לאותו מעשה [העגל] ו'גזירת המלך הייתה ליתן פתחון פה לבעלי תשובה'. זהו סדר הדברים: תחילת אות א, 'אנכי', התורה כפי שירדה מלמעלה. אחר כך האות ב, בראשית שמסמל את העולם כפי שכולל מצב של ירידה. ואחר כך האות ג, גאולה, שהיא עליית העולם מעצמו ובבחירתו.